

Slovenija

Pravice žrtev kaznivih dejanj v kazenskem postopku - Slovenija

Šteli boste za **žrtev (oškodovanca) kaznivega dejanja**, če ste bili oškodovani (to pomeni, da ste bili telesno poškodovani, da je bila vaša lastnina poškodovana ali odvzeta ipd.) zaradi dejanja, ki velja za kaznivo dejanje po nacionalnem pravu. Kot žrtvi kaznivega dejanja vam pravo zagotavlja določene individualne pravice pred, med in po sodnem postopku (sojenju).

Kazenski postopek v Sloveniji se začne s policijskim preiskovanjem, ki običajno zajema neformalno zbiranje obvestil od osumljencev in prič, ogled kraja kaznivega dejanja, hišno preiskavo itd. Na koncu svojega preiskovanja policija posreduje zadevo državnemu tožilcu. V primeru lažjega kaznivega dejanja bo državni tožilec neposredno vložil obtožni akt na sodišče. Če je kaznivo dejanje težje, pa bo državni tožilec zadevo posredoval preiskovalnemu sodniku, da izvede formalno preiskavo. Ko bo formalna preiskava končana, bo zadeva zopet poslana državnemu tožilcu, da se bo odločil o vložitvi obtožnice.

Med sojenjem bo sodišče izvedlo zbrane dokaze na glavni obravnavi in odločilo o krivdi storilca. Če bo ugotovilo, da je obdolženec kriv, mu bo sodišče izreklo kazen.

Ta informator vas bo vodil skozi različne korake postopka, tako da bo opisal vaše pravice [med preiskavo kaznivega dejanja](#), [med sojenjem](#) ali [po sojenju](#). Poleg tega si preberite tudi več o [pomoči in podpori, ki jo lahko dobite](#).

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablja strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Zadnja posodobitev: 29/03/2018

1 - Moje pravice med preiskovanjem kaznivega dejanja

[Kako in kje lahko prijavim kaznivo dejanje?](#)

[Kako lahko spremljam, kaj počnejo pristojni organi, potem ko sem prijavil kaznivo dejanje?](#)

[Kako sem lahko vključen v preiskovanje kaznivega dejanja?](#)

[Katere so moje pravice, ki jih imam kot priča?](#)

[Sem mladoleten. Imam zato dodatne pravice?](#)

[Katere informacije lahko dobim med preiskovanjem kaznivega dejanja od policije ali organizacij, ki pomagajo žrtvam?](#)

[Lahko dobim brezplačno pravno pomoč?](#)

[Kako lahko dobim zaščito, če sem v nevarnosti?](#)

[Kakšne storitve in kakšna pomoč so mi lahko nudene med preiskovanjem kaznivega dejanja?](#)

[Obstajajo možnosti za doseg poravnave ali za uvedbo poravnavanja med storilcem in mano?](#)

[Kaj se bo dogajalo z mojo zadevo po koncu preiskave?](#)

[Se lahko pritožim, če se moja zadeva zaključi, ne da bi kdaj prišla pred sodišče?](#)

[Sem tujec. Kako so zaščitene moje pravice in moji interesi?](#)

Več informacij

Kako in kje lahko prijavim kaznivo dejanje?

Če ste utrpeli kaznivo dejanje ali kako drugače izvedeli, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, lahko **prijavite kaznivo dejanje** policiji ali državnemu tožilstvu. To lahko storite, tako da:

- greste na najbližjo [policijsko postajo](#) ali v pisarno državnega tožilstva;
  - po pošti pošljete pisno prijavo;
  - pokličete po telefonu (Policija: 113)
- ;
- posredujete elektronsko prijavo preko [portala za elektronske storitve javne uprave](#).

Če se odločite za pisno prijavo, jo lahko podpišete, vendar to ni obvezno. Upoštevajo se tudi anonimne prijave (policija omogoča tako elektronsko kot tudi telefonsko anonimno prijavo – tel. št. 080-1200; več o elektronskih anonimnih prijavih: <https://www.policija.si/index.php/component/content/article/291-anonimna-e-prijava/9207-anonimne-e-prijave>) . Na podlagi ustne prijave in prijave po telefonu bo policija ali državni tožilec napravil zapisnik oz. uradni zaznamek. Uradnega zaznamka vam ni treba podpisati.

Za prijavo kaznivega dejanja ni niti predpisanega obrazca niti posebnih zahtev, katere podatke morate vključiti v prijavo. Kratek opis dejanja bo zadostoval (tj. kdaj in kje se je zgodilo, kako, kdo je bil storilec ali kakšen je bil njegov videz, kaj je bilo odvzeto, kakšna je bila škoda ipd.). Če imate kakšne relevantne dokaze, jih lahko predložite ob prijavi kaznivega dejanja.

Če ne govorite slovenskega jezika, lahko prijavite kaznivo dejanje v kateremkoli jeziku, ki ga razumete.

Za prijavo kaznivega dejanja ni določenega roka, v katerem je treba prijaviti dejanje. Vendar če prijavite kaznivo dejanje po izteku določenega obdobja, ki ga določa zakon, se lahko zgodi, da pristojni organi ne bodo pričeli s preiskovanjem.

Nekatera lažja kazniva dejanja se preganjajo zgolj, če podate predlog za pregon ali sami vložite zasebno tožbo na sodišče. Za ta kazniva dejanja obstaja rok, saj morate podati predlog za pregon oziroma vložiti zasebno tožbo v treh mesecih od dneva, ko ste izvedeli za kaznivo dejanje in storilca.

Kako lahko spremljam, kaj počnejo pristojni organi, potem ko sem prijavil kaznivo dejanje?

Če državni tožilec odloči, da ni podlage za pregon za kaznivo dejanje, ki ste ga prijavili, vam mora če ste s kaznivim dejanjem oškodovani to sporočiti in vas poučiti, da lahko sami začne pregon. V tem primeru lahko začnete pregon v osmih dneh, odkar ste prejeli tako obvestilo.

Kaj se dogaja z vašo prijavo kaznivega dejanja, lahko preverite tako, da povprašate pri policistu, ki je zadolžen za vaš primer. Policija ima tudi spletno aplikacijo, prek katere lahko oškodovanec spremlja razvoj svojega primera: https://www.policija.si/apps/obvescanje_oskodovancev/form.php.

Kako sem lahko vključen v preiskovanje kaznivega dejanja?

Ko prijavite kaznivo dejanje, vam lahko državni tožilec ali policist zastavita dodatna vprašanja, da bi pojasnili nekatere podrobnosti dejanja. To ni formalno zaslišanje. Kljub temu vas lahko pri tem spremlja odvetnik ali druga oseba, ki ji zaupate, če tako želite. Če želite imeti ob sebi odvetnika, morate plačati za njegovo storitev. Brezplačna pravna pomoč je na voljo v kasnejših fazah postopka.

Ko se državni tožilec odloči za pregon, lahko poda zahtevo za preiskavo preiskovalnemu sodniku (ali pa vloži neposredno obtožnico) . Preiskovalni sodnik vas bo s pisnim vabilom povabil, da se udeležite vsakega preiskovalnega dejanja, ki se ga smete udeležiti. V vabilu boste obveščeni, kdaj in kje se bo izvedlo preiskovalno dejanje. Preiskovalni sodnik vam bo tudi razložil, katere pravice imate med preiskavo.

Kot oškodovanec lahko:

- pregledujete spise in zbrane dokazne predmete (preiskovalni sodnik vam lahko odreče pregled spisov, dokler niste zaslišani kot priča);
- predlagate izvedbo posameznih preiskovalnih dejanj;
- prisostvujete pri določenih preiskovalnih dejanjih (navzoči ste lahko pri ogledu, zaslišanju izvedencev in zaslišanju tistih prič, ki ne bodo ponovno zaslišane na glavni obravnavi, ne morete pa biti prisotni pri zaslišanju obdolženca in pri hišni preiskavi);

- med preiskovalnim dejanjem, ki se ga smete udeležiti, postavljate vprašanja z dovoljenjem preiskovalnega sodnika;
- pritožite predsedniku sodišča zaradi zavlačevanja postopka in drugih nepravilnosti med preiskavo.

Da bi lahko izvrševali pravice, ki jih imate kot oškodovanec, vam ni treba zato vložiti kakšne uradne prošnje, da bi se udeležili postopka.

Niste obvezani dokazovati ničesar, kar se nanaša na kaznivo dejanje. Samo če se kaznivo dejanje preganja na podlagi vaše zasebne tožbe, morate dokazati kaznivo dejanje in krivdo obdolženega storilca.

Med preiskavo lahko imate (niste pa obvezani imeti) odvetnika. Če želite imeti odvetnika, morate plačati njegovo storitev. Sicer lahko zaprosite za brezplačno pravno pomoč, če vam finančni položaj ne omogoča, da bi sami plačali odvetnika.

Katere so moje pravice, ki jih imam kot priča?

Če ste med preiskavo povabljeni kot priča na zaslišanje, ste se dolžni odzvati vabilu preiskovalnega sodnika ter odgovarjati na vprašanja. Preiskovalni sodnik vas bo opomniti, da ste dolžni govoriti resnico in da ne smete ničesar zamolčati.

Kot priča ne smete biti zaslišani ali ste oproščeni dolžnosti pričevanja, če:

- imate dolžnost varovanja uradne ali vojaške tajnosti;
- ste v sorodu z obdolžencem (njegov zakonec, zunajzakonski partner, mati ali oče, stara mati ali stari oče, otrok, posvojenec, posvojitelj, vnukinja ali vnuk ali kakšen drug bližnji sorodnik); ali
- ne smete posredovati podatkov, ki ste jih izvedeli med opravljanjem svojega poklica (ste npr. zdravnik, obdolženec pa je vaš pacient).

Poleg tega lahko odrečete odgovor na posamezna vprašanja, če je verjetno, da bi z odgovorom spravili sebe ali svojega bližnjega sorodnika v hudo sramoto, znatno materialno škodo ali kazenski pregon.

Pred zaslišanjem vas bo preiskovalni sodnik poučil, kdaj smete odkloniti odgovor na posamezna vprašanja in kdaj vam sploh ni treba pričati.

Če se zaradi bolezni ali drugega resnega razloga ne morete odzvati vabilu preiskovalnega sodnika, vas lahko preiskovalni sodnik zasliši tam, kjer živite. Če ste gluhi ali nemi, se vas zasliši pisno ali se pokliče posebnega tolmača, ki vam pomaga pri sporazumevanju.

Ko ste zaslišani kot priča, lahko dobite povrnjene potrebne izdatke, ki se jih imeli zaradi tega. Povračilo lahko pokrije potne stroške, stroške za hrano in nastanitev in stroške zaradi odsotnosti z dela ali izgube dobička. Povračilo morate zahtevati takoj po zaslišanju.

Sem mladoleten. Imam zato dodatne pravice?

Če ste mladoletnik in ste bili povabljeni na zaslišanje, kot oškodovanec, se zaslišanje lahko opravi ob prisotnosti in s pomočjo pedagoga ali drugega strokovnjaka. Če ste mladoletni, je lahko ob vas med celotno preiskavo navzoča in vam pomaga oseba, ki ji zaupate. Taka oseba je lahko navzoča tudi pri vašem zaslišanju.

Če ste mladoletni oškodovanec kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja ali trgovine z ljudmi, morate imeti med postopkom ves čas pooblaščenca, ki skrbi za vaše pravice. Če nimate pooblaščenca, vam ga bo postavilo sodišče izmed odvetnikov.

Če ste mladoletna oseba, ki glede na svojo starost in duševno razvitost ne more razumeti pomena pravice, da ni dolžna pričati, va s sodišče ne sme zaslišati, razen če to zahteva sam obdolženec.

Če ste še ne polnoletna žrtev družinskega nasilja, ne smejo biti javnosti posredovani podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti vašo identiteto, in to ne glede na to, ali bi vaši starši s takim razkritjem soglašali.

Katere informacije lahko dobim med preiskovanjem kaznivega dejanja od policije ali organizacij, ki pomagajo žrtvam?

Ob prijavi kaznivega dejanja lahko zaprosite policista ali državnega tožilca, da vam posreduje več informacij o postopku, ki sledi, in pomoči, ki jo lahko dobite kot žrtev. O tem se lahko poučite tudi iz brošur, ki so namenjene žrtvam in so na voljo na policijskih postajah. Brošura pa je dostopna tudi na spletu (https://www.policija.si/images/stories/Publikacije/PDF/Ko_postanem_zrtev_KD_februar_2015.pdf) .

Lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za brezplačno pravno pomoč lahko zaprosite, če ste:

- slovenski državljan;
- tujec, ki ima začasno ali stalno prebivališče v Sloveniji in osebe brez državljanstva (apatridi), ki zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji; ali
- tujec, lahko v skladu z mednarodnim pravom zaprosite za brezplačno pravno pomoč (za nadaljnja pojasnila glede upravičenosti do brezplačne pravne pomoči se obrnite na policista oz. državnega tožilca.).

Brezplačno pravno pomoč lahko dobite, če želite odvetnika, pa vam finančni položaj ne omogoča, da bi ga sami plačali.

Da bi dobili brezplačno pravno pomoč, morate vložiti prošnjo na sodišču. Če ste slovenski državljan, vam ni treba predložiti podatkov o vaših dohodkih. Organ, ki bo odločil o vaši prošnji, bo sam pridobil te podatke iz uradnih evidenc, ki so mu na voljo.

Če ste žrtev družinskega nasilja, lahko dobite brezplačno pravno pomoč ne glede na to, kakšen je vaš finančni položaj. Do nje ste upravičeni, če pristojni [center za socialno delo](#) poda oceno o vaši ogroženosti.

Kako lahko dobim zaščito, če sem v nevarnosti?

Če je obdolženec nevaren in obstaja verjetnost, da bo oviral potek kazenskega postopka s tem, da bo vplival na vas kot pričo ali če obstaja nevarnost, da bo ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, mu bo med postopkom odvzeta prostost in bo zoper njega odrejen pripor (lahko pa tudi milejši ukrep prepoved približevanja).

Prepoved približevanja lahko pride v poštev tudi v drugih primerih. Če ste žrtev nasilja, lahko predlagate policistu, da odredi storilcu **prepoved približevanja**, ki mu prepoveduje, da bi se vam približal in stopil v stik z vami. Če živite skupaj s storilcem (denimo v primerih družinskega nasilja), bo policist storilcu odredil, da mora skupno prebivališče takoj zapustiti in mu izročiti ključe prebivališča. Prepoved približevanja se lahko tudi podaljša. Če storilec ne upošteva odredbe o prepovedi približevanja, se ga kaznuje, tako da mora plačati globo (lahko pa se tudi odredi pripor – odvisno od tega, na podlagi katerega zakona je bila odrejena).

Če ste priča in vas je strah, da utegne razkritje vaše identitete ogroziti vaše življenje ali zdravje ali življenje ali zdravje vaših sorodnikov ali drugih oseb, ki so vam blizu, lahko predlagate preiskovalnemu sodniku, da se **ne razkrije vaše identitete**.

Preiskovalni sodnik lahko odredi naslednje ukrepe:

- izbris vaših osebnih podatkov iz kazenskega spisa;
- varovanje vaših osebnih podatkov kot uradno tajnost;
- odredba obdolžencu in njegovemu zagovorniku, da morata ohraniti v tajnosti določene podatke;
- določitev psevdonima;
- zaslišanje s pomočjo tehničnih sredstev (zaščitna stena, naprava za popačenje glasu, prenos zvoka iz posebnega prostora in podobna tehnična zaščitna sredstva).

Če vas je strah, da zgolj tajnost vaše identitete, ne bi zadostovala za vašo zaščito, lahko predlagate **posebne varovalne ukrepe**.

Posebni varovalni ukrepi pridejo v poštev samo, če ste žrtev **zelo resnega kaznivega dejanja**, kakršno je denimo ugrabitev, trgovanje z drogami ipd. Posebni varovalni ukrepi lahko vključujejo:

- fizično varovanje;
- preselitev, vključno s selitvijo v tujino;
- prirejene osebne dokumente;
- onemogočenje dostopa do vaših osebnih podatkov;
- prikritje vaše identitete;
- spremembo identitete;
- uporabo video-konference in telefonske konference;
- denarno in socialno podporo.

Če ste žrtev **družinskega nasilja**, ne smejo biti javnosti posredovani podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče prepoznati vašo identiteto. Posredovanje takih podatkov je dopustno le, če ste polnoletni in če s tem soglašate. Sodišču lahko predlagate, da povzročitelju nasilja z odločbo prepove približevanje vašemu domu ali drugim krajem, kjer se pogosto nahajate (tj. delovnemu mestu, šoli ipd.), in navezovanje stikov z vami s sredstvi za komuniciranje, kot so telefon, elektronska pošta ipd. Sodišču lahko tudi predlagate, da z odločbo naloži povzročitelju nasilja, da mora stanovanje, ki ga ima z vami v skupni uporabi, prepustiti v izključno uporabo vam za obdobje do 12 mesecev (z možnostjo podaljšanja za še največ 12 mesecev). V slednjem primeru se lahko zgodi, da povzročitelj nasilja od vas zahteva primerno nadomestilo za obdobje, ko mora živeti drugje. Ti ukrepi niso vezani na kazenski postopek. Njihovo odreditev lahko predlagate ne glede na to, ali teče kazenski pregon.

Če ste žrtev **trgovine z ljudmi** in ste v Sloveniji brez dovoljenja, lahko predlagate policiji, da vam dovoli zadrževanje v državi do tri mesece (z možnostjo podaljšanja za še tri mesece).

Kakšne storitve in kakšna pomoč so mi lahko nudene med preiskovanjem kaznivega dejanja?

V zdravstvenih institucijah lahko dobite medicinsko pomoč, ki pa jo je treba plačati, če niste zavarovani. Znesek, ki ste ga plačali za zdravstveno ali psihološko oskrbo, lahko vključite v svoj premoženjskopravni zahtevek. Državljeni 27 držav članic EU, Islandije, Liechtensteina, Norveške in Švice lahko uveljavljajo [evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja](#).

Psihološko pomoč in druge storitve lahko dobite v lokalnem [centru za socialno delo](#) in pri specializiranih nevladnih organizacijah.

Lahko si izberete »zaupno« osebo, ki vam bo pomagala med postopki.

Če ste žrtev nasilnega kaznivega dejanja ali oseba, ki jo je preživljala oseba, ki je umrla zaradi takega kaznivega dejanja, lahko (brez predhodnega uveljavljanja zahtevka za odškodnino od storilca) zahtevate denarno odškodnino od države v roku 6 mesecev od storitve dejanja, in sicer v posebnih primerih (npr. družinsko nasilje, žrtev je otrok ali invalid, storilec je neznan). Zahtevo je treba nasloviti na Komisijo za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj pri http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ [Ministrstvu za pravosodje](#). Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), http://ec.europa.eu/civiljustice/comp_crime_victim/comp_crime_victim_sln_sl.htm [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Obstajajo možnosti za doseg poravnave ali za uvedbo poravnavanja med storilcem in mano?

Med preiskavo lahko državni tožilec predlaga vam in storilcu, da sodelujeta v postopku **poravnavanja**. Med tem postopkom se boste sestali s storilcem v prisotnosti poravnalca, da bi se poskusilo najti soglasno rešitev vašega primera. Poravnavanje je mogoče zgolj pri lažjih kaznivih dejanjih (kaznivih dejanjih, za katera je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let ter pri nekaterih drugih kaznivih dejanjih zaradi posebnih okoliščin). Poravnavanje je prostovoljno, do njega lahko pride samo, če tako vi kot tudi storilec pristaneta na sodelovanje. Če je postopek uspešen in se poravnate s storilcem (npr. tako, da je dolžan opraviti splošno koristno delo), je kazenska zadeva s tem zaključena.

Državni tožilec vas lahko tudi vpraša za soglasje, da bi **začasno odložil kazenski pregon** in dal storilcu možnost, da popravi, kar je zakrivil s kaznivim dejanjem (denimo tako, da odpravi ali poravna škodo, opravi splošno koristno delo, plača prispevek v dobrodelne namene ali v sklad za povračilo škode žrtvam kaznivih dejanj ipd.). Do tega lahko pride, le če ste žrtev lažjega kaznivega dejanja (kaznivega dejanja, za katerega je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let ali pri nekaterih drugih kaznivih dejanjih zaradi posebnih okoliščin). Če se strinjate s pobudo državnega tožilca, dobi storilec navodilo, kaj mora storiti in v kakšen roku. Če storilec izpolni nalogo v danem roku, je kazenska zadeva zaključena.

Kaj se bo dogajalo z mojo zadevo po koncu preiskave?

Ko konča preiskavo, preiskovalni sodnik pošlje kazenski spis državnemu tožilcu. Državni tožilec bo pregledal zbrane dokaze ter zadevo preganjal pred sodiščem ali pa odstopil od pregona. Če se državni tožilec odloči za to, da zadevo preganja, bo sodišče najprej preizkusilo obtožni akt in med drugim presodilo, ali zbrani dokazi zadoščajo za to, da se prične sojenja ali pa naj se v posebnih primerih postopek ustavi. Postopek se ustavi tudi, če državni tožilec odstopi od pregona pred pričetkom glavne obravnave. V skrajšanem postopku (v katerem se – nekoliko poenostavljeno – storilcu sodi za kazniva dejanja, za katera je zagrožena denarna kazen ali kazen do treh let zapora) preiskave ni. Državni tožilec vloži obtožni predlog, lahko pa pred tem predlaga sodniku, naj opravi posamezna preiskovalna dejanja.

Se lahko pritožim, če se moja zadeva zaključi, ne da bi kdaj prišla pred sodišče?

Če se državni tožilec odloči, da zadeve ne bo preganjal, ali odstopi od pregona pred pričetkom sojenja boste (kot oškodovanec) boste o tem obveščeni. Zoper to odločitev se ne morete pritožiti, **lahko pa sami nadaljujete pregon**. Obvestilo, ki ga boste prejeli, bo vsebovalo informacijo o tem, kako lahko nadaljujete pregon. Če hočete sami nadaljevati pregon, morate to storiti v osmih dneh od prejema obvestila o tem, da tožilec ne bo preganjal vaše zadeve.

Če iz opravičenih razlogov niste bili prisotni na glavni obravnavi, lahko v 8 dneh od prejema zavrnilne sodbe, ki je bila razglašena na tisti glavni obravnavi (zaradi umika obtožnice državnega tožilca ali, ker je sodišče štelo, da umikate predlog za pregon, če gre za takšno kaznivo dejanje), zahtevate vrnitev v prejšnje stanje, kar pomeni, da se postopek nadaljuje naprej.

Če državni tožilec vloži obtožni akt, sodišče pa odloči, da bo ustavilo postopek in s tem ne dopusti sojenja, boste o tem obveščeni. Zoper to odločitev sodišča se lahko pritožite v osmih dneh od prejema obvestila. Če je vaša pritožba uspešna, obstajata dve možnosti:

- če ste se samo vi pritožili zoper odločitev sodišča, boste tako sami prevzeli pregon;
- če se je zoper odločitev sodišča pritožil tudi državni tožilec, se bo postopek nadaljeval, kakor če nikdar ne bi bil ustavljen.

Državni tožilec lahko kasneje ponovno prevzame pregon, če oceni, da je to smiselno.

Sem tujec. Kako so zaščitene moje pravice in moji interesi?

Če ste tujec, ste upravičeni do pravic, ki so našete zgoraj. Imate pa tudi dodatne pravice, ki olajšajo vaše sodelovanje v preiskavi.

Če ne govorite slovenskega jezika, lahko uporabljate jezik, ki ga razumete. Zagotovljen bo brezplačen prevajalec, ki vam bo pomagal, ko boste navzoči pri preiskovalnih dejanjih. Prav tako bodo brezplačno prevedeni dokumenti in drugi dokazi.

Tujec - državljan druge države članice EU- lahko v 6 mesecih od storitve kaznivega dejanja, ki je bilo storjeno na območju Republike Slovenije, zahteva odškodnino od države po Zakonu o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (ZOZKD). Zahteva se (v slovenskem jeziku) vloži pri pristojnem organu v njegovi državi članici EU, za odločanje o pravici do odškodnine pa je pristojna vladna Komisija za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj po ZOZKD, ki ima sedež na Ministrstvu za pravosodje. Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Več informacij:

- Criminal Procedure Act (Zakon o kazenskem postopku) – v [slovenščini](#)
- Penal Code (Kazenski zakonik) – v [slovenščini](#)
- Police Tasks and Powers Act (Zakon o nlogah in pooblastilih policije-ZNPPol) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Family Violence Act (Zakon o preprečevanju nasilja v družini) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Witness Protection Act (Zakon o zaščiti prič) – v [slovenščini](#)
- Aliens Act (Zakon o tujcih) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Free Legal Aid Act (Zakon o brezplačni pravni pomoči) – v [slovenščini](#)
- Regulations on the Recovery of Costs in Criminal Proceedings (Pravilnik o povrnitvi stroškov v kazenskem postopku) – v [slovenščini](#)
- Compensation to Crime Victims Act (Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Zadnja posodobitev: 29/03/2018

[Kako sem lahko vključen v sojenje?](#)

[Katere so moje pravice, ki jih imam kot priča?](#)

[Sem mladoleten. Imam zato dodatne pravice?](#)

[Lahko dobim brezplačno pravno pomoč?](#)

[Kako lahko dobim zaščito, če sem v nevarnosti?](#)

[Kako lahko uveljavljam premoženjskopравни zahtevek zoper storilca ali dobim odškodnino od države?](#)

[Obstajajo možnosti za doseg poravnave ali za uvedbo poravnavanja med storilcem in mano?](#)

[Sem tujec. Kako so zaščitene moje pravice in moji interesi?](#)

[Več informacij](#)

Kako sem lahko vključen v sojenje?

Ko bo sodišče pričelo sojenje, vas bo uradno pisno povabilo na sodišče. V vabilu boste obveščeni o datumi, času in kraju obravnave.

Na glavni obravnavi vam bo sodnik pojasnil postopek in pravice, ki jim imate med sojenjem.

Kot oškodovanec lahko med sojenjem:

- prisostvujete na vseh narokih glavne obravnave, tudi na tistih, na katerih je javnost izključena (vaša prisotnost na glavni obravnavi ni obvezna, vendar če se odločite, da se je ne boste udeležili, boste izgubili pravico, da nadaljujete pregon v primeru, če državni tožilec umakne obtožbo);
- pregledujete spise in do tedaj zbrane dokazne predmete (sodnik vam lahko odreče pregled spisov, dokler niste zaslišani kot priča);
- prisostvujete pri preiskovalnih dejanjih, ki se izvajajo zunaj sedeža sodišča (npr. pri ogledu kraja dejanja ali rekonstrukciji dejanja);
- dajete pripombe in predlagate nove dokaze;
- postavljate vprašanja (z dovoljenjem sodnika) obdolžencu, pričam in izvedencem ter dajete pripombe na njihove izpovedbe;
- zahtevate, da se zberejo novi dokazi ali zaslišijo nove priče in/ali postavijo novi izvedenci;
- imate zaključno besedo potem, ko je imel zaključni govor tožilec, in pred govorom obdolženca in njegovega zagovornika.

Med sojenjem imate lahko (niste pa obvezani imeti) pooblaščenca. Če želite imeti odvetnika, morate plačati njegove storitve. Drugače lahko zaprosite za brezplačno pravno pomoč, če vam finančni položaj ne omogoča, da bi sami plačali odvetnika.

Da bi med sojenjem izvrševali svoje pravice, ki jih imate kot oškodovanec, vam ni treba vložiti kakšne formalne prošnje, da bi sodelovali v postopku.

Katere so moje pravice, ki jih imam kot priča?

Če vas sodišče med sojenjem povabi kot pričo na zaslišanje, ste se dolžni odzvati vabilu in priti na sodišče ter odgovarjati na vprašanja. Običajno boste zaslišani takoj za obdolžencem.

Kot priča imate enake pravice kot med preiskavo. Lahko:

- odklonite zaslišanje oziroma ste oproščeni zaslišanja, če imate dolžnost varovanja uradne ali vojaške tajnosti; ste v sorodu z obdolžencem (njegov zakonec, zunajzakonski partner, mati ali oče, stara mati ali stari oče, otrok, posvojitelj, posvojenec,, vnukinja ali vnuk ali kakšen drug bližnji sorodnik); ali ne smete posredovati podatkov, ki ste jih izvedeli med opravljanjem svojega poklica;
- odrečete odgovor na posamezna vprašanja, če je verjetno, da bi z odgovorom spravili sebe ali svojega bližnjega sorodnika v hudo sramoto, znatno materialno škodo ali v kazenski pregon;

- zahtevate in dobite povrnjene stroške, vključno s potnimi stroški, stroški za hrano in nastanitev in stroški zaradi odsotnosti z dela ali izgube dobička (povračilo morate zahtevati takoj po zaslišanju).

Če se poleg tega ne počutite udobno, da bi govorili v navzočnosti obdolženca, lahko prosite sodišče, da se ga odstrani iz sodne dvorane. Po vašem zaslišanju bo sodnik obdolženca poklical nazaj v sodno dvorano in mu prebral zapisnik o vašem zaslišanju.

Sodišče lahko tudi prosite, da izključi javnost sojenja, če obravnavana dejstva zadevajo vaše osebno ali družinsko življenje.

Pred vašim zaslišanjem vam bo sodnik pojasnil pravice, ki jih imate kot priča.

Če ne more priti na sojenje zaradi bolezni ali drugih resnih razlogov, se vas lahko zasliši tam, kjer živite. Če ste gluhi ali nemi, se vas bo zaslišalo pisno ali pa bo sodišče določilo posebnega tolmača, ki vam bo pomagal.

Sem mladoleten. Imam zato dodatne pravice?

Če ste mladoletnik in povabljeni na glavno obravnavo zaradi zaslišanja, boste odstranjeni iz sodne dvorane takoj po zaslišanju.

Če ste mlajši od 15 let in oškodovanec kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, zanemarjanje mladoletne osebe in surovega ravnanja ali trgovine z ljudmi, ne boste zaslišani na glavni obravnavi. Namesto tega bo sodišče prebralo zapisnik vašega zaslišanja iz preiskave.

Če se zaslišujete kot priča, ki še ni stara štirinajst let, lahko senat sklene, naj bo med vašim zasliševanjem izključena javnost.

Če ste mladoletni oškodovanec kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja ali trgovine z ljudmi, vam bo še naprej stal ob strani poseben pooblaščenec, (odvetnik), ki je bil med preiskavo dodeljen, da skrbi za vaše pravice (stroškov njegovega dela vam ne bo treba plačati).

Lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za brezplačno pravno pomoč lahko zaprosite, če ste:

- slovenski državljan;
- tujec, ki ima začasno ali stalno prebivališče v Sloveniji in osebe brez državljanstva (apatridi), ki zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji; ali
- tujec, lahko v skladu z mednarodnim pravom zaprosite za brezplačno pravno pomoč (za nadaljnja pojasnila glede upravičenosti do brezplačne pravne pomoči se obrnite na sodnika).

Brezplačno pravno pomoč dobite, če želite odvetnika, pa vam finančni položaj ne omogoča, da bi sami plačali njegove storitve.

Da bi dobili brezplačno pravno pomoč, morate vložiti prošnjo na sodišču. Če ste slovenski državljan, vam ni treba predložiti podatkov o vaših dohodkih. Pri tem vam ni treba predložiti podatkov o vaših dohodkih. Organ, ki bo odločil o vaši prošnji, bo sam pridobil te podatke iz uradnih evidenc, ki so mu na voljo.

Če ste žrtev družinskega nasilja, lahko dobite brezplačno pravno pomoč ne glede na to, kakšen je vaš finančni položaj. Do nje ste upravičeni, če pristojni center za socialno delo poda oceno o vaši ogroženosti.

Kako lahko dobim zaščito, če sem v nevarnosti?

Dobite lahko enako zaščito kot med preiskavo.

Če je obdolženec nevaren in obstaja verjetnost, da bo oviral potek kazenskega postopka s tem, da bo vplival na vas kot pričo ali če obstaja nevarnost, da bo ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, mu bo med postopkom odvzeta prostost in bo zoper njega odrejen pripor.

Če ste priča in vas je strah, da utegne razkritje vaše identitete ogroziti vaše življenje ali zdravje ali življenje ali zdravje vaših sorodnikov ali drugih oseb, ki so vam blizu, lahko predlagate sodišču, da se **ne razkrije vaše identitete**, tako da odredi:

- izbris vaših osebnih podatkov iz kazenskega spisa;
- varovanje vaših osebnih podatkov kot uradno tajnost;
- obdolžencu in njegovemu zagovorniku, da morata ohraniti v tajnosti določene podatke;

- uporabo psevdonima namesto vašega imena;
- vaše zaslisanje s pomočjo tehničnih sredstev (zaščitna stena, naprava za popačenje glasu, prenos zvoka iz posebnega prostora in podobna tehnična zaščitna sredstva);
- prepoved vprašanj, ki bi lahko razkrila vašo identiteto.

Če vas je strah, da zgolj tajnost vaše identitete, ne bi zadostovala za vašo zaščito, lahko predlagate **posebne varovalne ukrepe**. Posebni varovalni ukrepi, ki pridejo v poštev samo, če ste žrtev **zelo resnega kaznivega dejanja**, kakršno je denimo ugrabitev, trgovanje z drogami itd., lahko vključujejo:

- fizično varovanje;
- preselitev, vključno s selitvijo v tujino;
- prirejene osebne dokumente;
- onemogočenje dostopa do vaših osebnih podatkov;
- prikritje vaše identitete;
- spremembo identitete;
- uporabo video-konference in telefonske konference;
- denarno in socialno podporo.

Če ste žrtev **družinskega nasilja**, brez vašega soglasja ne smejo biti javnosti so podatki posredovani podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče prepoznati vašo identiteto lahko posredovani javnosti le, če ste polnoletni in če se s tem strinjate. Sodišču lahko predlagate, da povzročitelju nasilja z odločbo prepove približevanje vašemu domu ali drugim krajem, kjer se pogosto nahajate (tj. delovnemu mestu, šoli ipd.), in navezovanje stikov z vami po telefonu, elektronski pošti ali drugih sredstev sporazumevanja. Sodišču lahko tudi predlagate, da z odločbo naloži povzročitelju nasilja, da mora stanovanje, ki ga ima z vami v skupni uporabi, prepustiti v izključno uporabo vam za obdobje do največ šest mesecev (z možnostjo podaljšanja za še šest mesecev). V slednjem primeru se lahko zgodi, da povzročitelj nasilja od vas zahteva primerno nadomestilo za obdobje, ko mora živeti drugje. Ti ukrepi niso vezani na kazenski postopek in niso odvisno od tega, ali teče sojenje.

Če ste žrtev **trgovine z ljudmi** in ste v Sloveniji brez dovoljenja, lahko predlagate policiji, da vam dovoli zadrževanje v državi do tri mesece (z možnostjo podaljšanja za še tri mesece).

Kako lahko uveljavljam premoženjskopravni zahtevek zoper storilca ali dobim odškodnino od države?

Od obdolženca lahko terjate odškodnino tako, da vložite civilno tožbo. Lahko pa tudi vložite predlog za uveljavitev premoženjskopravnega zahtevka pri:

- državnem tožilcu skupaj z ovadbo kaznivega dejanja; ali
- sodišču, pred katerim teče postopek.

Preiskovalni sodnik (med preiskavo) in sodišče (med sojenjem) sta vas dolžna opozoriti, kako lahko v kazenskem postopku uveljavljate premoženjskopravni zahtevek. V svojem predlogu morate določno označiti svoj zahtevek in predložiti dokaze (npr. zdravniška potrdila, dokumente, ki izkazujejo vaše lastništvo odvzetega premoženja, ipd.).

Sodišče lahko odloči, da ne bo obravnavalo vašega premoženjskopravnega zahtevka, če je prezapleten in bi to preveč zavleklo postopek. V tem primeru lahko vložite civilno tožbo zoper obdolženca.

Če ste žrtev nasilnega kaznivega dejanja ali oseba, ki jo je preživljala oseba, ki je umrla zaradi takega kaznivega dejanja, lahko (brez predhodnega uveljavljanja zahtevka za odškodnino od storilca) zahtevate denarno odškodnino od države v roku 6 mesecev od storitve dejanja, in sicer v posebnih primerih (npr. družinsko nasilje, žrtev je otrok ali invalid, storilec je neznan). Zahtevo je treba nasloviti na Komisijo za odškodnino žrtvam kaznivih dejanj pri [Ministrstvu za pravosodje](#). Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Obstajajo možnosti za doseglo poravnave ali za uvedbo poravnavanja med storilcem in mano?

Med sojenjem lahko državni tožilec predlaga vam in storilcu, da sodelujeta v postopku **poravnavanja**. Med tem postopkom se boste sestali s storilcem v prisotnosti poravnalca, da bi se poskusilo najti soglasno rešitev vašega primera. Poravnavanje je

mogoče zgolj pri lažjih kaznivih dejanjih (kaznivih dejanjih, za katera je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let ter pri nekaterih drugih kaznivih dejanjih zaradi posebnih okoliščin). Poravnavanje je prostovoljno, do njega lahko pride samo, če tako vi kot tudi storilec pristaneta na sodelovanje.

Če se napove poravnavanje, sodišče prekine glavno obravnavo za šest mesecev, da počaka na izid poravnavanja. Če je postopek uspešen in se poravnate s storilcem (npr. tako, da je dolžan opraviti splošno koristno delo), bo državni tožilec umaknil obtožbo in kazenska zadeva bo s tem zaključena. Sicer se bo sojenje nadaljevalo, kot da se proces poravnavanja nikdar ne bi začel.

Sem tujec. Kako so zaščitene moje pravice in moji interesi?

Če ste tujec, ste upravičeni do pravic, ki so naštetе zgoraj. Imate pa tudi dodatne pravice, ki olajšajo vaše sodelovanje v postopku.

Če ne govorite slovenskega jezika, lahko uporabljate jezik, ki ga razumete. Zagotovljen bo brezplačen prevajalec, ki vam bo pomagal, ko boste navzoči na sojenju. Prav tako bodo brezplačno prevedeni dokumenti in drugi dokazi.

Tujec - državljan druge države članice EU- lahko v 6 mesecih od storitve kaznivega dejanja, ki je bilo storjeno na območju Republike Slovenije, zahteva odškodnino od države po Zakonu o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (ZOZKD). Zahteva se (v slovenskem jeziku) vložiti pri pristojnem organu v njegovi državi članici EU, za odločanje o pravici do odškodnine pa je pristojna vladna Komisija za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj po ZOZKD, ki ima sedež na Ministrstvu za pravosodje. Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Več informacij:

- Criminal Procedure Act (Zakon o kazenskem postopku) – v [slovenščini](#)
- Penal Code (Kazenski zakonik) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Family Violence Act (Zakon o preprečevanju nasilja v družini) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Witness Protection Act (Zakon o zaščiti prič) – v [slovenščini](#)
- Free Legal Aid Act (Zakon o brezplačni pravni pomoči) – v [slovenščini](#)
- Regulations on the Recovery of Costs in Criminal Proceedings (Pravilnik o povrnitvi stroškov v kazenskem postopku) – v [slovenščini](#)
- Compensation to Crime Victims Act (Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Zadnja posodobitev: 29/03/2018

3 - Moje pravice po (prvem) sojenju

[Kako sem lahko vključen v sojenje?](#)

[Katere so moje pravice, ki jih imam kot priča?](#)

[Sem mladoleten. Imam zato dodatne pravice?](#)

[Lahko dobim brezplačno pravno pomoč?](#)

[Kako lahko dobim zaščito, če sem v nevarnosti?](#)

[Kako lahko uveljavljam premoženjskopравни zahtevek zoper storilca ali dobim odškodnino od države?](#)

[Obstajajo možnosti za doseg poravnave ali za uvedbo poravnavanja med storilcem in mano?](#)

[Sem tujec. Kako so zaščitene moje pravice in moji interesi?](#)

Kako sem lahko vključen v sojenje?

Ko bo sodišče pričelo sojenje, vas bo uradno pisno povabilo na sodišče. V vabilu boste obveščeni o datumi, času in kraju obravnave.

Na glavni obravnavi vam bo sodnik pojasnil postopek in pravice, ki jim imate med sojenjem.

Kot oškodovanec lahko med sojenjem:

- prisostvujete na vseh narokih glavne obravnave, tudi na tistih, na katerih je javnost izključena (vaša prisotnost na glavni obravnavi ni obvezna, vendar če se odločite, da se je ne boste udeležili, boste izgubili pravico, da nadaljujete pregon v primeru, če državni tožilec umakne obtožbo);
- pregledujete spise in do tedaj zbrane dokazne predmete (sodnik vam lahko odreče pregled spisov, dokler niste zaslišani kot priča);
- prisostvujete pri preiskovalnih dejanjih, ki se izvajajo zunaj sedeža sodišča (npr. pri ogledu kraja dejanja ali rekonstrukciji dejanja);
- dajete pripombe in predlagate nove dokaze;
- postavljate vprašanja (z dovoljenjem sodnika) obdolžencu, pričam in izvedencem ter dajete pripombe na njihove izpovedbe;
- zahtevate, da se zberejo novi dokazi ali zaslišijo nove priče in/ali postavijo novi izvedenci;
- imate zaključno besedo potem, ko je imel zaključni govor tožilec, in pred govorom obdolženca in njegovega zagovornika.

Med sojenjem imate lahko (niste pa obvezani imeti) pooblaščenca. Če želite imeti odvetnika, morate plačati njegove storitve. Drugače lahko zaprosite za brezplačno pravno pomoč, če vam finančni položaj ne omogoča, da bi sami plačali odvetnika.

Da bi med sojenjem izvrševali svoje pravice, ki jih imate kot oškodovanec, vam ni treba vložiti kakšne formalne prošnje, da bi sodelovali v postopku.

Katere so moje pravice, ki jih imam kot priča?

Če vas sodišče med sojenjem povabi kot pričo na zaslišanje, ste se dolžni odzvati vabilu in priti na sodišče ter odgovarjati na vprašanja. Običajno boste zaslišani takoj za obdolžencem.

Kot priča imate enake pravice kot med preiskavo. Lahko:

- odklonite zaslišanje oziroma ste oproščeni zaslišanja, če imate dolžnost varovanja uradne ali vojaške tajnosti; ste v sorodu z obdolžencem (njegov zakonec, zunajzakonski partner, mati ali oče, stara mati ali stari oče, otrok, posvojitelj, posvojenec, vnukinja ali vnuk ali kakšen drug bližnji sorodnik); ali ne smete posredovati podatkov, ki ste jih izvedeli med opravljanjem svojega poklica;
- odrečete odgovor na posamezna vprašanja, če je verjetno, da bi z odgovorom spravili sebe ali svojega bližnjega sorodnika v hudo sramoto, znatno materialno škodo ali v kazenski pregon;
- zahtevate in dobite povrnjene stroške, vključno s potnimi stroški, stroški za hrano in nastanitev in stroški zaradi odsotnosti z dela ali izgube dobička (povračilo morate zahtevati takoj po zaslišanju).

Če se poleg tega ne počutite udobno, da bi govorili v navzočnosti obdolženca, lahko prosite sodišče, da se ga odstrani iz sodne dvorane. Po vašem zaslišanju bo sodnik obdolženca poklical nazaj v sodno dvorano in mu prebral zapisnik o vašem zaslišanju.

Sodišče lahko tudi prosite, da izključi javnost sojenja, če obravnavana dejstva zadevajo vaše osebno ali družinsko življenje.

Pred vašim zaslišanjem vam bo sodnik pojasnil pravice, ki jih imate kot priča.

Če ne more priti na sojenje zaradi bolezni ali drugih resnih razlogov, se vas lahko zasliši tam, kjer živite. Če ste gluhi ali nemi, se vas bo zaslišalo pisno ali pa bo sodišče določilo posebnega tolmača, ki vam bo pomagal.

Sem mladoleten. Imam zato dodatne pravice?

Če ste mladoletnik in povabljeni na glavno obravnavo zaradi zaslišanja, boste odstranjeni iz sodne dvorane takoj po zaslišanju.

Če ste mlajši od 15 let in oškodovanec kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, zanemarjanje mladoletne osebe in surovega ravnanja ali trgovine z ljudmi, ne boste zaslišani na glavni obravnavi. Namesto tega bo sodišče prebralo zapisnik vašega zaslišanja iz preiskave.

Če se zaslišujete kot priča, ki še ni stara štirinajst let, lahko senat sklene, naj bo med vašim zasliševanjem izključena javnost.

Če ste mladoletni oškodovanec kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja ali trgovine z ljudmi, vam bo še naprej stal ob strani poseben pooblaščenec (odvetnik), ki je bil med preiskavo dodeljen, da skrbi za vaše pravice (stroškov njegovega dela vam ne bo treba plačati).

Lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za brezplačno pravno pomoč lahko zaprosite, če ste:

- slovenski državljan;
- tujec, ki ima začasno ali stalno prebivališče v Sloveniji in osebe brez državljanstva (apatridi), ki zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji; ali
- tujec, lahko v skladu z mednarodnim pravom zaprosite za brezplačno pravno pomoč (za nadaljnja pojasnila glede upravičenosti do brezplačne pravne pomoči se obrnite na sodnika).

Brezplačno pravno pomoč dobite, če želite odvetnika, pa vam finančni položaj ne omogoča, da bi sami plačali njegove storitve.

Da bi dobili brezplačno pravno pomoč, morate vložiti prošnjo na sodišču. Če ste slovenski državljan, vam ni treba predložiti podatkov o vaših dohodkih. ~~Pri tem vam ni treba predložiti podatkov o vaših dohodkih.~~ Organ, ki bo odločil o vaši prošnji, bo sam pridobil te podatke iz uradnih evidenc, ki so mu na voljo.

Če ste žrtev družinskega nasilja, lahko dobite brezplačno pravno pomoč ne glede na to, kakšen je vaš finančni položaj. Do nje ste upravičeni, če pristojni [center za socialno delo](#) poda oceno o vaši ogroženosti.

Kako lahko dobim zaščito, če sem v nevarnosti?

Dobite lahko enako zaščito kot med preiskavo.

Če je obdolženec nevaren in obstaja verjetnost, da bo oviral potek kazenskega postopka s tem, da bo vplival na vas kot pričo ali če obstaja nevarnost, da bo ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, mu bo med postopkom odvzeta prostost in bo zoper njega odrejen pripor.

Če ste priča in vas je strah, da utegne razkritje vaše identitete ogroziti vaše življenje ali zdravje ali življenje ali zdravje vaših sorodnikov ali drugih oseb, ki so vam blizu, lahko predlagate sodišču, da se **ne razkrije vaše identitete**, tako da odredi:

- izbris vaših osebnih podatkov iz kazenskega spisa;
- varovanje vaših osebnih podatkov kot uradno tajnost;
- obdolžencu in njegovemu zagovorniku, da morata ohraniti v tajnosti določene podatke;
- uporabo psevdonima namesto vašega imena;
- vaše zaslišanje s pomočjo tehničnih sredstev (zaščitna stena, naprava za popačenje glasu, prenos zvoka iz posebnega prostora in podobna tehnična zaščitna sredstva);
- prepoved vprašanj, ki bi lahko razkrila vašo identiteto.

Če vas je strah, da zgolj tajnost vaše identitete, ne bi zadostovala za vašo zaščito, lahko predlagate **posebne varovalne ukrepe**. Posebni varovalni ukrepi, ki pridejo v poštev samo, če ste žrtev **zelo resnega kaznivega dejanja**, kakršno je denimo ugrabitev, trgovanje z drogami itd., lahko vključujejo:

- fizično varovanje;
- preselitev, vključno s selitvijo v tujino;
- prirejene osebne dokumente;
- onemogočenje dostopa do vaših osebnih podatkov;
- prikritje vaše identitete;
- spremembo identitete;

- uporabo video-konference in telefonske konference;
- denarno in socialno podporo.

Če ste žrtev **družinskega nasilja**, so podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče prepoznati vašo identiteto, lahko posredovani javnosti le, če ste polnoletni in če se s tem strinjate. Sodišču lahko predlagate, da povzročitelju nasilja z odločbo prepove približevanje vašemu domu ali drugim krajem, kjer se pogosto nahajate (tj. delovnemu mestu, šoli ipd.), in navezovanje stikov z vami po telefonu, elektronski pošti ali drugih sredstev sporazumevanja. Sodišču lahko tudi predlagate, da z odločbo naloži povzročitelju nasilja, da mora stanovanje, ki ga ima z vami v skupni uporabi, prepustiti v izključno uporabo vam za obdobje do največ šest mesecev (z možnostjo podaljšanja za še šest mesecev). V slednjem primeru se lahko zgodi, da povzročitelj nasilja od vas zahteva primerno nadomestilo za obdobje, ko mora živeti drugje. Ti ukrepi niso vezani na kazenski postopek in niso odvisno od tega, ali teče sojenje.

Če ste žrtev **trgovine z ljudmi** in ste v Sloveniji brez dovoljenja, lahko predlagate policiji, da vam dovoli zadrževanje v državi do tri mesece (z možnostjo podaljšanja za še tri mesece).

Kako lahko uveljavljam premoženjskopravni zahtevek zoper storilca ali dobim odškodnino od države?

Od obdolženca lahko terjate odškodnino tako, da vložite civilno tožbo. Lahko pa tudi vložite predlog za uveljavitev premoženjskopravnega zahtevka pri:

- državnem tožilcu skupaj z ovadbo kaznivega dejanja; ali
- sodišču, pred katerim teče postopek.

Preiskovalni sodnik (med preiskavo) in sodišče (med sojenjem) sta vas dolžna opozoriti, kako lahko v kazenskem postopku uveljavljate premoženjskopravni zahtevek. V svojem predlogu morate določno označiti svoj zahtevek in predložiti dokaze (npr. zdravniška potrdila, dokumente, ki izkazujejo vaše lastništvo odvzetega premoženja, ipd.).

Sodišče lahko odloči, da ne bo obravnavalo vašega premoženjskopravnega zahtevka, če je prezapleten in bi to preveč zavleklo postopek. V tem primeru lahko vložite civilno tožbo zoper obdolženca.

Če ste žrtev nasilnega kaznivega dejanja ali oseba, ki jo je preživljala oseba, ki je umrla zaradi takega kaznivega dejanja in na podlagi pravnomočne sodbe od storilca ni mogoče izterjati odškodnine, lahko v 3 mesecih zahtevate denarno odškodnino od države. Zahtevo je treba nasloviti na Komisijo za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri [Ministrstvu za pravosodje](#). Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Obstajajo možnosti za dosego poravnave ali za uvedbo poravnavanja med storilcem in mano?

Med sojenjem lahko državni tožilec predlaga vam in storilcu, da sodelujeta v postopku **poravnavanja**. Med tem postopkom se boste sestali s storilcem v prisotnosti poravnalca, da bi se poskusilo najti soglasno rešitev vašega primera. Poravnavanje je mogoče zgolj pri lažjih kaznivih dejanjih (kaznivih dejanjih, za katera je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let ter pri nekaterih drugih kaznivih dejanjih zaradi posebnih okoliščin). Poravnavanje je prostovoljno, do njega lahko pride samo, če tako vi kot tudi storilec pristaneta na sodelovanje.

Če se napove poravnavanje, sodišče prekine glavno obravnavo za šest mesecev, da počaka na izid poravnavanja. Če je postopek uspešen in se poravnate s storilcem (npr. tako, da je dolžan opraviti splošno koristno delo), bo državni tožilec umaknil obtožbo in kazenska zadeva bo s tem zaključena. Sicer se bo sojenje nadaljevalo, kot da se proces poravnavanja nikdar ne bi začel.

Sem tujec. Kako so zaščitene moje pravice in moji interesi?

Če ste tujec, ste upravičeni do pravic, ki so naštetje zgoraj. Imate pa tudi dodatne pravice, ki olajšajo vaše sodelovanje v postopku.

Če ne govorite slovenskega jezika, lahko uporabljate jezik, ki ga razumete. Zagotovljen bo brezplačen prevajalec, ki vam bo pomagal, ko boste navzoči na sojenju. Prav tako bodo brezplačno prevedeni dokumenti in drugi dokazi.

Če ste žrtev nasilnega kaznivega dejanja ali oseba, ki jo je preživljala oseba, ki je umrla zaradi takega kaznivega dejanja, in na podlagi pravnomočne sodbe od storilca ni mogoče izterjati odškodnine, lahko v 3 mesecih zahtevate denarno odškodnino od države. Zahtevo je treba nasloviti na Komisijo za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj pri [Ministrstvu za pravosodje](#). Poglejte si brošuro Evropske pravosodne mreže o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj v Sloveniji (na voljo v [angleškem](#), [slovenskem](#) in mnogih drugih jezikih).

Več informacij:

- Criminal Procedure Act (Zakon o kazenskem postopku) – v [slovenščini](#)
- Penal Code (Kazenski zakonik) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Family Violence Act (Zakon o preprečevanju nasilja v družini) – v [angleščini](#) in [slovenščini](#)
- Witness Protection Act (Zakon o zaščiti prič) – v [slovenščini](#)
- Free Legal Aid Act (Zakon o brezplačni pravni pomoči) – v [slovenščini](#)
- Regulations on the Recovery of Costs in Criminal Proceedings (Pravilnik o povrnitvi stroškov v kazenskem postopku) – v [slovenščini](#)
- Compensation to Crime Victims Act (Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj) – v [angleščini](#) in <http://www.pisrs.si/Pis.web/indexSearch?search=Zakon+o+od%C5%A1kodnini+%C5%BErtvam+kaznivih+dejanj> http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/slovenščini

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Zadnja posodobitev: 29/03/2018

4 - Pomoč in podpora žrtvam kaznivih dejanj

[Ministrstvo za pravosodje](#) in [Komisija za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj](#)

[Ministrstvo za notranje zadeve](#), [Enota za zaščito ogroženih oseb](#)

[Vrhovno državno tožilstvo](#)

[Komisija za zaščito ogroženih oseb](#)

[Centri za socialno delo](#)

[Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi](#)

[Društvo za nenasilno komunikacijo](#)

[Beli obroč Slovenije - društvo za pomoč žrtvam kaznivih dejanj](#)

[Zavod za vzpodbujanje in razvijanje kvalitete življenja Papilot](#)

[Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja](#)

[Ženska svetovalnica](#)

[Ministrstvo za pravosodje](#) in [Komisija za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj](#)

Ministrstvo za pravosodje izvaja strokovne in administrativne naloge za Komisijo za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj po Zakonu o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj ([ZOZKD](#)).

Na ministrstvu je za uveljavljanje pravice žrtev do odškodnin pristojen Direktorat za [kaznovalno pravo in človekove pravice](#), Sektor za [popravo krivic in podporo žrtvam kaznivih dejanj](#).

Ministrstvo za pravosodje po Zakonu o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (ZOZKD):

- skrbi za sodelovanje in izmenjavo podatkov med k omisijo, ki odloča o odškodninskih zahtevkih žrtev kaznivih dejanj, p olicijo in pristojnimi organi drugih držav, ki so po predpisih teh držav pristojne za izvajanje nalog po postopkih za uveljavljanje odškodnine;

- daje prosilcem osnovne informacije o možnostih in pogojih za uveljavljanje odškodnine v čezmejnih primerih, ko je žrtev državljan druge države članice EU ali ko je slovenski državljan žrtev v drugi državi članici EU;
- je pristojno za sprejem odškodninskih zahtev državljanov drugih članic EU, ki so žrtve kaznivih dejanj, storjenih na ozemlju Republike Slovenije

KONTAKTI:

Spletna stran [☞](#) Ministrstva za pravosodje (v [☞](#) angleščini)

Ministrstvo za notranje zadeve, Enota za zaščito ogroženih oseb

Ministrstvo za notranje zadeve ima posebno organizacijsko enoto Policije, ki je odgovorna za varovanje interesov žrtev, ki se imenuje Enota za zaščito ogroženih oseb. Ta predlaga, organizira in izvaja zaščitne ukrepe skladno s programom o zaščiti priče.

Enota za zaščito ogroženih oseb Ministrstva za notranje zadeve

- predlaga, organizira in izvaja varovalne ukrepe skladno s programom zaščite ogrožene osebe
- zahteva od vseh državnih organov, nosilcev javnih pooblastil ter organov in služb samoupravnih lokalnih skupnosti, da zagotovijo potrebno pomoč za izvajanje ukrepov in nalog zaščite ogrožene osebe
- pri zaščiti ogroženih oseb sodeluje z drugimi organizacijskimi enotami policije; usmerja in usklajuje njihovo delo

KONTAKTI:

Spletna stran: [☞ http://www.policija.si/](http://www.policija.si/)

Vrhovno državno tožilstvo

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije je najvišje tožilstvo v državi, v sklopu katerega delajo vrhovni in višji državni tožilci, okrožni državni tožilci, ki so dodeljeni na Vrhovno državno tožilstvo zaradi opravljanja zahtevnejših strokovnih nalog, ter državni tožilci, ki delujejo v okviru skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala.

Vrhovno državo tožilstvo Republike Slovenije

- je organizirano tako, da ima štiri oddelke (kazenski oddelek, oddelek za civilne in upravne zadeve, oddelek za nadzor in pritožbeni oddelek), strokovni center in pravno-informacijski center
- odloča o sporih o pristojnosti med okrožnimi državnimi tožilstvi ter o prenosu zadev na drugo krajevno pristojno državno tožilstvo, kadar je to potrebno zaradi lažje izvedbe postopka ali iz drugih tehničnih razlogov.
- ima skupino državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala, ki je pristojna za pregon storilcev kaznivih dejanj na področju "klasičnega" organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih kaznivih dejanj, katerih odkrivanje in pregon zahtevata posebno organiziranost in usposobljenost

KONTAKTI:

Spletna stran: [☞ http://www.dt-rs.si/](http://www.dt-rs.si/)

Komisija za zaščito ogroženih oseb

Komisija za zaščito ogroženih oseb odloča o vključitvi določenih oseb v program zaščite in o prenehanju izvajanja takega programa.

Komisija za zaščito ogroženih oseb

- ima štiri člane: sodnik/ca Vrhovnega sodišča, vrhovni/a državni/a tožilec/ka, predstavnik/ca Ministrstva za pravosodje in predstavnik/ca Ministrstva za notranje zadeve
- odloča o vključitvi določenih oseb v program zaščite in o prenehanju izvajanja takega programa

KONTAKTI:

Podatki o članih komisije se lahko posredujejo le na zahtevo sodišča za potrebe kazenskega postopka.

Centri za socialno delo

Centri za socialno delo so javne socialnovarstvene institucije. Pri centrih za socialno delo so za obravnavanje nasilja v družini ustanovljeni večdisciplinarni timi. Tak tim oblikuje načrte pomoči za določene žrtve družinskega nasilja.

Centri za socialno delo

- so javne institucije socialnega varstva, ki jih je v Sloveniji več kot 60
- nudijo tako žrtvam kot storilcem nasilja storitve skladno s pravno ureditvijo socialnega varstva
- skrbijo za dolgoročno varnost žrtve z odpravljanjem vzrokov ali okoliščin, v katerih prihaja do nasilja, ter iščejo rešitve za njene družbene in materialne pogoje bivanja
- oblikujejo načrte pomoči žrtvam, če je za vzpostavitev varnega okolja žrtve potrebno dalj časa trajajoče ukrepanje

KONTAKTI:

Kontaktne podatke vseh centrov za socialno delo so dostopni [tukaj](#).

Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi

Društvo Ključ je nevladna, neprofitna in humanitarno usmerjena organizacija. Na področju tako preventivnih kot tudi kurativnih dejavnosti v boju proti trgovini z ljudmi je najmočnejši slovenski akter.

Društvo Ključ

- ponuja programe oskrbe in (re)integracije za žrtve trgovine z ljudmi, ki zajemajo tudi svetovalne razgovore, urejanje dokumentacije, pomoč pri osebnosti in strokovni rasti
- ima program za preprečevanje zlorabe otrok (CAP), ki zajema delavnice za otroke ter predstavitve za starše in šolsko osebje ter si prizadeva otrokom na njihovi starosti prilagojen način predstaviti, kako lahko prepoznajo potencialno nevarne situacije in kako se lahko nanje odzovejo
- ima program, ki se izvaja v Azilnem domu in Centru za tujce, kjer posameznikom, ki spadajo v rizično populacijo, in sicer mladoletnikom in vsem ženskam, posredujejo informacije o trgovini z ljudmi in nasilju

KONTAKTI:

Spletna stran: <http://drustvo-kljuc.si/index.php>

Društvo za nenasilno komunikacijo

Društvo za nenasilno komunikacijo je nevladna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1996 in se ukvarja s preprečevanjem nasilja in širjenjem načel nenasilne komunikacije.

Društvo za nenasilno komunikacijo

- ima tri glavne naloge: v družbi zmanjševati toleranco do nasilja, nuditi pomoč osebam, ki nasilje povzročajo, da spremenijo svoje vedenje, in pomagati tistim, ki doživljajo nasilje
- si prizadeva za celostno reševanje problema nasilja
- se trudi preprečevati nasilje in lajšati njegove posledice s programi za tiste, ki nasilje doživljajo, in tiste, ki ga povzročajo
- organizira preventivne in izobraževalne dejavnosti za ozaveščanje strokovne in laične javnosti o pojavu nasilja: telefonska linija, e-pošta, pošta za informiranje in svetovanje na področju nasilja.

KONTAKTI:

Spletna stran: <http://www.drustvo-dnk.si/>

Beli obroč Slovenije - društvo za pomoč žrtvam kaznivih dejanj

Beli obroč Slovenije je član širokega evropskega foruma, ustanovljen je bil decembra 2003. Gre za združenje (obroč) žrtev, ki potrebujejo pomoč, in tistih, ki jim lahko pomoč nudijo.

Beli obroč Slovenije

- zagotavlja materialno pomoč v obliki denarnih prispevkov, psihosocialno in pravno pomoč žrtvam kaznivih dejanj
- ima izobraževalne programe za strokovnjake, ki delajo z žrtvami
- ščiti pravice žrtev in jih predstavlja v postopkih pred državnimi organi
- sodeluje z vladnimi in nevladnimi organizacijami, ki nudijo pomoč in skrb za žrtve kaznivih dejanj
- se povezuje s sorodnimi organizacijami v mednarodno mrežo služb za pomoč žrtvam kaznivih dejanj

KONTAKTI:

Spletna stran: <http://www.beliobroc.si/>

Zavod za vzpodbujanje in razvijanje kvalitete življenja Papilot

Zavod Papilot je nevladna in neprofitna organizacija, ki nudi pomoč, nasvete ali informacije žrtvam kaznivih dejanj ali drugih oblik nasilja. Vodi več programov za preprečevanje nezaposlenosti in implementacijo aktivne politike zaposlovanja.

Zavod za vzpodbujanje in razvijanje kvalitete življenja Papilot

- izvaja program psihosocialne pomoči žrtvam kaznivih dejanj, ki ga vodi vizija zagotavljanja celostne intervencije za ureditev medosebnega delovanja in socialnega statusa žrtve
- organizira center za dnevno oskrbo starejših
- pomaga žrtvam tako, da jim posreduje naslove vladnih in nevladnih organizacij in institucij
- organizira centre, ki nudijo pomoč, nasvet in informacije osebam z izkušnjo kaznivega dejanja

KONTAKTI:

Spletna stran: <http://www.papilot.si/>

Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja

SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja izvaja razne oblike psihosocialne pomoči za ženske in otroke - žrtve nasilja v družini. Nudi svetovanje in informacije preko brezplačne telefonske linije in zatočišče (varna hiša) ter organizira skupine za samopomoč.

Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja

- je namenjeno prvenstveno ženskam, otrokom, mladostnicam in mladostnikom, ki imajo izkušnje z nasiljem v družini ali v partnerskih in sorodstvenih zvezah, nasiljem na delovnem mestu ali v drugih odnosih
- nudi svetovanje in informativne pogovore z usposobljeno svetovalko na brezplačnem SOS telefonu
- zagotavlja zatočišče za ženske z otroci ali brez njih, ki potrebujejo varen prostor, da se umaknejo pred nasiljem svojih partnerjev, nasiljem v družini ali nasiljem drugih sorodnikov
- organizira skupine za samopomoč za ženske, katerih poglavitni namen je izmenjava izkušenj med ženskami, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje

KONTAKTI:

Spletna stran: <http://www.drustvo-sos.si/>

Ženska svetovalnica

Ženska svetovalnica, ki je bila ustanovljena leta 1993, je prostovoljna ženska organizacija (od oktobra 1994 tudi formalno društvo), ki deluje na področju psiho-socialne pomoči in samopomoči žensk, ki so žrtve nasilja ali imajo motnje hranjenja.

Ženska svetovalnica

- nudi brezplačno svetovanje, zagovorništvo, informacije o pristojnostih javnih služb in pomoč pri organizaciji skupin za samopomoč
- deluje javno, tako da opozarja na družbene okoliščine, ki pogosto pogojujejo viktimizacijo žensk, se bori proti različnim oblikam diskriminacije žensk in se zavzema za pravice žensk

- zagotavlja informacije in svetuje, na katere organizacije se lahko ženske obrnejo, da bi dobile primerno pomoč

KONTAKTI:

Spletna stran: <http://www.drustvo-zenska-svetovalnica.si/>

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Zadnja posodobitev: 29/03/2018